

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes in Cap. X. De Voto & Jurejurando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

esse quasi mercedem operarum Parochi, in procurandis Defuncto omnibus auxiliis spiritualibus, quibus ante morbum, & durante morbo, indiguit; Quotitatem pendere à Consuetudine Locorum, alia enim sunt, in quibus datur semisus eorum, quæ data sunt, vel occasione Sepulturæ, vel pro eâ: alia, in quibus datur triens; alia, in quibus datur quarta; & cum hæc quotitas sit aliis frequentior, *Portio Canonica* vulgò dicitur *quarta funeraria*. Nomen *Canonica* dicitur ex eo, quòd per *Canones* instituta fuerit: vocatur *Justitia*, non solum, quia justè debita est; sed etiam, quia funera, quorum illa est portio, *justa* nuncupantur apud Veteres: comparatur *Falcidia*, quæ est quarta debita Patri super Legatis ab ejus Filio factis; comparatio justa est; nam Portio Canonica est quarta, quæ deducitur ex Legatis Piis à *quarta Falcidia* immunibus, ob rationem contrariam. Inter Ecclesias, quæ jus habent sepeliendi, quædam immunes sunt à solutione *quartæ*, sive ex Privilegio, sive ex Præscriptione, sive ex Consuetudine; hujus beneficio, Parochiæ eam non solvunt, ob Mortuos qui Sepulturam in earum Ecclesiis eligunt, vel ideò, quòd sui Majores in eis sepulti sint; vel alicujus devotionis particularis ratione. Post Concilii *Tridentini* promulgationem, nullum Monasterium, quod antè *quartam* à 40. annis solvebat, impetrare valet privilegium eam non solvendi; sed ejus exemptionem acquirere potuerunt per præscriptionem; soli privilegio Concilium derogat *Cap. 12. Sess. XXV. de Reform.*

Sunt Ecclesiæ Cathedralis, quæ fruuntur jure percipiendi quartam funerariam in Parochiarum præjudicium; sive quia jus hoc præscriperunt; sive quia illud sibi reservaverunt in erectione Parochiarum. Omnes hæc observationes desumptæ sunt à *GONZALE* in *Cap. 8. de Sepult.* qui etiam docet, quòd si aliquis Sepulturam extrà Parochiam suam eligat, atque extrà locum tumuli Majorum suorum, huic Ecclesiæ non solvitur quarta, sed Parochiæ Defuncti; quod nascitur ex eo, quòd Ecclesiæ recens electæ, succedat oneri Ecclesiæ, in quâ Majores sepulti sunt, quæ cum deberet quartam huic Parochiæ, alia eam quoque illi debet.

OBSERVATIONES in CAP. X. de VOTO & JURE JURANDO.

Unicum est verbum circa *Jusjurandum*, nempe, hoc vel illicitum est, vel coactum, & ab utroque impetrari potest Dispensatio, nisi servari possit absque Salutis Æternæ dispendio. Pauca hæc non sunt accurata; nam, cum *Jusjurandum nullum* est, non obligat; & tale est, cum adversatur Legi Dei, aut Legi Humana, quæ annihilat Contractum, qui per *Jusjurandum* confirmatur; Legis prohibitionem contemptâ. Id ostendimus in *expositione DECALOGI per Canones.*

Quoad *Votum*, Autor omisit ejus Definitionem, & Divisiones necessarias ad intelligentiam Doctrinæ suæ. Complectitur in *Regula I.* junctis Exceptionibus XXIII. & aliquot Replicationibus, id, quod Jus dicit de vinculo Voti; undè caligo potius, quàm lux nascitur. Dicere debuisset, *Votum esse Sponsonem*, vel Donationem actualem Deo factam, cum maturâ deliberatione, alicujus rei, cujus Vovens liberam dispositionem habet. Enucleando hanc Definitionem, inseruisset quidquid sub Exceptionibus collocat; aut collocare potuisset; indè enim sequitur, eum, qui est infrâ astatem discretionis, votere non posse; eum, qui est in alienâ potestate v. gr. Filium-familias, Servum, Monachum, Uxorem, votere non posse, sine consensu eorum, quibus subjacent: idem est quoad eos, qui bonorum aut personæ, aut actionum suarum liberam non habent dispositionem, qui Voto obli-

Tom. I.

gare nequeunt, nec bona, nec personam nec actiones. Undè fit, ut Personæ supra memoratæ excludantur etiam à jure votendi aliquam ex his tribus rebus; ut Conjuges nequeant votere continentiam, nisi ex mutuo consensu, neque peregrinationem Matrimonii juribus obstantem; ut idem fit de Episcopo, de Abbate, qui diutius abesse non valentes, quin Gregi suo noceant, non possunt longiora votere itinera. His præmissis, facile erit ad alias Exceptiones producere id, quod de præfatis dictum est.

Qui de Voto disserunt, loqui solent prolixè de potestate illud irritandi, quæ ad Superiorem pertinet, quoad ejus Subditos, & de potestate dispensandi, quæ communis est Episcopo & Pontifici: agunt etiam de jure votendi Filios ad servitium Divinum, sive in Statu Religioso, sive in Clericatu, quod olim habuerunt Patres: dividunt Votum in Personale & Reale: hoc, Bonum; illud, Personam affectat: Reale, ad Hæredes transit. Hoc est fundamentum *Regula II.*

Distinguunt Votum *simplex* à Voto *solemni*: per hoc, Persona se Domino actualiter tradit: simplex, est mera sponso; undè fit, ut, si post simplex continentiam Votum, persona nupsit, cessat Votum, quia Donatio, quæ fit in Matrimonio, prævalet Sponsoni, quæ fit per Votum simplex; si verò solemnia Vota fecerit, subsequens Matrimonium nullum est, quia Donatio anterior vincit subsequentem. His principiis innititur *Reg. III.* quæ dicit, rem devotam esse in potestate Voventis, donec Votum perfectum sit: nam promissio non exiit dominio rei. *Reg. IV.* malè concipitur; namque insinuat, malum esse non votere; Votum autem est merè voluntarium, sed ejus executio necessaria est, *votere voluntatis, implere necessitatis.* Dicendum erat, malum magnum esse non implere Votum suum; sed nullum esse non votere.

OBSERVATIONES in CAP. XI. de SPONSALIBUS, quo verbo significantur AFFIDATIO, vel DESPONSATIO, quæ inter Christianos nihil aliud est, quàm Celebratio Matrimonii.

Nullum est Sacramentum, neque Argumentum speciale, circa quod Autor diffusior fit; nam *Capita XII.* infumit, quorum unumquodque dividitur in plures Quæstiones: sed quamvis loquatur de Sacramento, nihil tamen dicit, quod propius respiciat Sacramentum, ejus Materiam, Formam, Ministrum ejus effectus sive speciales, sive communes cum aliis Sacramentis Vivorum: si fortè de aliquâ ex his rebus sermonem faciat, semper omittit observare, ad quid pertineant, magnam enumerationem aggreditur eorum, quæ pertinent ad Contractum. Sed ejus Methodus res clariores obnubilat, congerendo Exceptiones super Exceptiones, sæpè Replicationibus Duplicationibus, Triplicationibus, Quadruplicationibus, stipatas. Hujus caliginis exemplum sensibile occurrit hoc in Capite, quod Affidationem & Desponationem continet. Id ostendimus, postquam observaverimus, Autorem *Caput* hoc inscribere debuisse de *Matrimonio*: id requirebat consilium, quod in fronte collocavit, quippè, se locuturum dicit de Matrimonio contrahendo, de contracto, de Matrimonio dissolvendo, de dissoluto, de secundis Nuptiis, denique de Concubinibus. Hinc naturaliter ad Sponsalia descendebat, quæ dixisset nihil aliud esse, quàm exordium Matrimonii contrahendi, cum aliud non sint, quàm Nuptiarum futurarum repromissio.

Observare etiam juvat, eum separare debuisset, quod hanc præcisè Sponsonem respicit, ab eis, quæ ad ejus Consummationem pertinent, quæ sunt Desponatio, quæ Matrimonium contrahitur; quæ in re secutus fuisset Compilatores *Decretalium*, qui Sponsalia distinxerunt à Matrimonio in Inscriptio-

Ff

Tituli